

خبرگزاری نظام و مجله دانش

اعتكاف

بجانه وصل

غافل مژگه مرکب مردان مرد را / در تنگنای بادیه پایی بریده اند

نومید هم مباش که رندان خرقه پوش / بایک خروش به منزل رسیده اند

اعتكاف میعادگاه رهیافتگان

اعتكاف وادی نوری است که هر کس را یارای گام نهادن در آن وادی نیست، دلی صاف می خواهد و سینه ای صیقلی، آتشی در نهان باید گداخته شود تا رندی به آن بحر مواج نور ره یابد.

اعتكاف میعادگاه عاشقان، قدمگاه دلسوختگان و مسلخ هواهای نفسانی است.

باید که احرام بندی و لبیک گوئی، باید به قربانگاه روی، خود را قربانی کنی، باید که در منای یار در آیی و در مشعری روحانی درک و وقوف ربانی نمایی، باید که عرفان را در وادی عرفات دل به وقوف نشینی و درک محضر یار نمایی.

در افق چشم‌ها، کوره راهی است کثیب، که عبور از آن با پای دل ممکن است و نه با دیدگان پا.

چون دل را در جامعی پیچیدی و نفس را در مسجدی محبوس ساختی و سه خورشید و ماه یا بیش گرفتار آمدی و بدین کار آهنگ خشنودی یار داشتی تو معتكف گردیده ای ..

خلاصه اهم

احكام اعتكاف

تعريف اعتكاف

اعتكاف، در لغت به معنای توقف در جایی است و در اصطلاح فقهی، عبارت است از ماندن در مسجد به قصد عبادت خداوند.

اقسام اعتكاف :

۱- مستحب

۲- واجب. (علت وجوب اعتكاف نذر، عهد یا قسم است)

در طول سال هر زمانی که انسان بتواند حداقل سه روز بعد در مسجد بماند و روزه بگیرد. بهترین زمان برای اعتكاف ماه رمضان به ویژه دهه آخر آن و همچنین ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ ماه رجب است.

مدت اعتكاف:

اعتكاف کمتر از سه روز کامل جایز نیست و روز از اول طلوع فجر تا غروب آفتاب است. ضمناً اعتكاف مسجد را در دو روز اول می توان رها کرد؛ ولی روز سوم رها کردن جایز نیست.

نیت اعتكاف :

به قصد قربت ولی لازم نیست بگوید واجب است یا مستحب

نیابت اعتكاف :

اعتكاف را می توان برای خود و دیگران به جا آورد. اعتكاف به نیابت از میت اشکال ندارد. به نیابت زنده به قصد رجاء اشکال ندارد.

خروج از مسجد :

خارج شده از مسجد عمداً موجب بطلان اعتكاف است مگر:

۱- برای گواهی در دادگاه

۲- برای تشییع جنازه (شرکت در آن ضروری باشد)

۳- برای انجام کارهای ضروری (عرفی، شرعی)

۴- نماز جمعه (بدون اتلاف وقت در مسیر)

محرمات اعتكاف

آنچه بر معتكف حرام است به طور اجمال بدین شرح است:

* بوییدن عطریات، گیاهان و چیزهای خوشبو همراه با لذت

* خرید و فروش و تجارت

* مجادله (اما اگر به قصد اظهار حق و بازداشتن طرف از طریق

باطل باشد، مانعی ندارد.)

* امور جنسی و شهوت آمیز مانند بوسه، لمس و آمیزش.

* استمناء

توجه : از آنجا که فرد معتكف روزه دار است، باید از مبطلات

روزه نیز اجتناب کند. علاوه بر رعایت حقوق دیگران، احکام مسجد را نیز

رعایت نماید، حفظ حرمت مسجد، با وضو بودن، حفظ نظافت مسجد و

ترک سخن دنیا از مواردی است که به آن تاکید شده است.

توجه : بجز مبطلات روزه، سایر محرمات، اختصاص به روز

ندارد، بلکه در شب نیز باید از آنها پرهیز کند.

درباره اعتكاف:

اسلام با پیش بینی عبادتی به نام "اعتكاف" که در واقع نوعی خلوت و درون گرایی است، برای ساختن انسان‌ها و جلوگیری از آفت خدا فراموشی و خود فراموشی، چاره اندیشی نموده است

اعتكاف فرصت بسیار مناسبی است تا انسانی که در پیچ و خم‌های زندگی مادی غرق شده، خود را باز یابد و به قصد بهره بردن از ارزش‌های معنوی از علایق مادی دست بکشد و خود را در اختیار پروردگار بگذارد و تقاضا کند که او را در راه راست ثابت نگهدارد تا بتواند به دریای بیکران انس و مهر خداوند که یکسره مغفرت و رحمت است، متصل شود.

در اعتكاف می‌توان خانه دل را از اغیار تهی کرد و نور محبت خدا را در آن جلوه گر ساخت؛ می‌توان خود را وقف عبادت کرد و لذت میهمان شدن بر سر سفره احسان و لطف الهی چشید؛ می‌توان زمام دل و جان را به دست خدا سپرد و همه اعضا و جوارح را در حصار اراده حق به بند کشید؛ می‌توان به خویشتن پرداخت و معایب و کاستی‌های خود را شناخت و در جست و جوی **معالجه** بود؛ می‌توان نامه عمل را مرور کرد و به فکر تدارک و جبران فرصت‌های از دست رفته بود؛ می‌توان به مرگ اندیشید و خود را برای **حضور** در پیشگاه خدای "ارحم الراحمین" آماده کرد.

آری! "اعتكاف" فصلی است برای گریستن، برای ریش باران رحمت،

برای شستن آلودگی‌های گناه، برای

تطهیر صحیفه اعمال، برای نورانی

ساختن دل و صفا بخشیدن

به روح.

پیشینه اعتكاف

اعتكاف مخصوص دین اسلام نیست بلکه در ادیان الهی دیگر نیز وجود داشته و در اسلام استمرار یافته است، اگر چه ممکن است در شرع مقدس اسلام پاره‌ای از خصوصیات و احکام و شرایط آن تغییر یافته باشد. درباره حدود و شرایط این عبادت در دیگر ادیان، اطلاعات قابل توجهی در اختیار ما نیست. مرحوم علامه مجلسی در بحارالانوار به نقل از طبرسی آورده است که:

"حضرت سلیمان (ع) در مسجد بیت المقدس به مدت یک سال و دو سال، یک ماه و دو ماه و کمتر و بیشتر اعتكاف می‌کرد و آب و غذا برای آن حضرت فراهم می‌شد و او در همان جا به عبادت می‌پرداخت."

برخی از آیات قرآن نیز دال بر این است که اعتكاف در ادیان الهی گذشته وجود داشته است.

(نظیر آیه ۱۲۵ سوره مبارکه بقره)

توصیه‌ی امام خامنه‌ای (مد ظله) به معتكفین:

توصیه‌ی من این است که در این سه روزی که شما در مسجد هستید، تمرین مراقبت از خود بکنید. حرف که می‌زنید، غذا که می‌خورید، معاشرت که می‌کنید، کتاب که می‌خوانید، فکر که می‌کنید، نقشه که برای آینده میکشید، در همه‌ی این چیزها مراقب باشید رضای الهی و خواست الهی را بر هوای نفسستان مقدم بدارید؛ تسلیم هوای نفس نشوید. تمرین این چیزها در این سه روز میتواند درسی باشد برای خود آن عزیزان و برای ماها که این‌جا نشسته‌ایم و با غبطه نگاه میکنیم به حال جوانان عزیزمان که در حال اعتكاف هستند. با عمل خودتان به ما هم یاد بدهید.

(خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران ۸۴/۵/۲۸)